

СТАНОВИЩЕ

Относно: дисертационен труд на Юлия Владимировна Данъшина на тема: **„Подобряване на електронното управление на системата за предоставяне на административни услуги в Украйна”,** за получаване на научна степен **„доктор на науките”** в Професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”.

Автор на становището: доц д-р Мария Димитрова Великова, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”, ПН „Администрация и управление”, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”.

Настоящото становище е изготвено въз основа на Заповед № 1094 от 16.10.2019 г. на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” относно определяне състав на научно жури и представени: дисертационен труд; автореферат; справка за приносите в дисертационния труд; публикации по темата на дисертационния труд.

Представените материали **съответстват** на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ и Наредба № 12 на ВСУ „Черноризец Храбър“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор” и научна степен „доктор на науките”. **Процедурата** по защитата е **коректно спазена**.

I. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Представеният научен труд е в обем от 361 страници и съдържа въведение, пет раздела, изводи, списък на използваните източници. Съдържанието на разделите е структурирано в отделни подраздели. Основният текст съдържа 6 таблици и 28 фигури. Списъкът на използваните източници се състои от 455 източници на украински, полски, руски и английски език.

Авторът на дисертационния труд има научна степен кандидат на науките по държавно управление, работи на длъжност доцент в Катедрата по държавно управление и данъчна администрация в Университета по данъчна администрация и финанси, Украйна.

Дисертацията е посветена на **актуални** и **интересни** от изследователска гледна точка и **значими** за практиката **проблеми**, отнасящи се до предизвикателствата пред електронизацията на управленската дейност в контекста на стратегическия евроинтеграционен курс на Украйна. Независимо, че различни аспекти на тази проблематика са били предмет на анализ в изследванията на редица учени, които са **коректно проучени** и **цитирани** в настоящото изследване, авторът фокусира изследователския си интерес към все още **нерешени въпроси** относно **необходимостта** от

формиране на нов модел на управление на основата на **взаимното допълване на съществуващи конкуриращи се подходи на управление**, а именно ориентираният към обслужването подход на концепцията "New Public Management", мрежовият подход на концепцията "Good Governance", при което в основата на взаимодействието на субекта на предоставяне и субекта на заявяване на услугата лежи инструментариумът на електронната демокрация. Подобен род конвергиране на концепциите, според автора, е приоритетно спрямо използването на мениджърския подход в управлението на системата за предоставяне на административни услуги в условията на електронизация.

Авторът на дисертационното изследване демонстрира **много добро познаване** на изследвания проблем. Използването на академичната литература свидетелства за умението му **критично** да анализира **теоретични концепции и практически подходи**, да систематизира основни идеи и да **разкрива перспективи** за бъдещи изследвания и практически приложения.

Възприетата **структура** на разработката е обусловена от поставените цел и задачи, като определят по подходящ начин логическия план за провеждане на задълбочено проучване, оценяване и анализиране – с цел развиване на теоретически и методологически постановки и получаване на **значими практико-приложни резултати**.

Във **въведението** е обоснована актуалността на темата, определени са целта, задачите, обектът, предметът и ограниченията на изследването. Представена е методологията на изследването, обоснована е теоретичната и практическа значимост на получените резултати.

В процеса на доказване на авторовите идеи, в отделните **структурни части** на дисертационното изследване са постигнати **конкретни** научни, научно-приложни и приложни **резултати**, от които като по-съществени могат да се открият:

1) **Доразвит и обогатен е понятийният апарат**, отнасящ се до релацията „електронно управление-администрация-административна услуга-административно обслужване-електронна демокрация”.

2) Направен е **сравнителен анализ** на действащите способности за предоставяне на административни услуги. Разкрити са особеностите на "електронния офис", **изведени са възможности** за развитие на т.нар. "**ведомствени офиси**".

3) **Доказана е необходимостта** от формиране на **нов модел** на управление на основата на **взаимното допълване на съществуващи конкуриращи се подходи на управление**.

4) **Предложени са насоки за усъвършенстване** управлението на системата за предоставяне на административни услуги.

5) **Обоснован и концептуализиран е инструментариум за мрежово взаимодействие** в управлението на системата за предоставяне на административни услуги, внедряването и използването на който ще позволи: да се води открит диалог между органите на държавно управление и обществеността; да се обезпечи възможността на гражданското общество да влияе на процесите на вземане на управленски решения, което ще се отрази на качеството на функциониране както на самата система за предоставяне на административни услуги, така и на нивото на доверие на обществеността към органите на държавно управление и на резултатите от партньорството между държавата и гражданите.

Заключението представлява подходящо обобщение на резултатите от дисертационното изследване. Направените изводи следват от текста, логични са и отразяват приложената методология в конкретната проблематика. **Предложенията са обосновани и приложими**, произтичат от анализа на съвременното състояние на изследвания проблем и са насочени към тяхното решаване.

II. ОЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Оригиналността на научния труд намира израз в проучване, систематизиране и доразвиване на теоретичните виждания и дискусии по разглежданата проблематика, както и предлагането на **нови** подходи и идеи за усъвършенстване на системата за предоставяне на административни услуги за гражданите и бизнеса в Украйна.

Приемам посочените в автореферата **приноси**, които, макар и да се нуждаят от прецизиране и редактиране, отразяват постигнатите резултати в дисертационното изследване. Те са **лично дело** на кандидата и в преобладаващата си част имат характер на **доразвиване и обогатяване на съществуващи знания с нови изследвания**, както и **приложение** на научни постижения в **практиката**.

Със значима **самостоятелна научноизследователска стойност** са **надградените, обогатени и доразвити** знания за:

- **подходите към определяне на понятията** "услуга", "административна услуга", „електронно управление“, „електронна демокрация“, „мрежово взаимодействие“, "краудтехнологии", "субектно-субектни" отношения в системата за предоставяне на административни услуги и др.

- съвкупността от електронни технологии, от които се формира единна информационно-технологична инфраструктура на управление на системата за предоставяне на административни услуги и **предложения** на тази основа **методологически подход** за оценка за качеството на предлаганите услуги по електронен път;

Иновативна практико-приложна стойност имат:

- предложеният **инструментарий** за **реализация** на **електронното взаимодействие** в управлението, по пътя на широкото прилагане на инструментите за електронна демокрация, следвайки модела за въвличане на гражданите на три нива: информирание, консултиране, активно участие;

- разработената **мрежова структура** на „субектно-субектни“ отношения, насочена както към непосредствено предоставяне на административни услуги по електронен път и всички съпътстващи тази дейност процеси, така и към дейности, свързани с усъвършенстване на системата за държавно управление, в частност управлението на системата за предоставяне на административни услуги;

- направените **практически препоръки** за внедряване на **инструменти за осъществяване на мрежово взаимодействие** на трите сектора (държавен, граждански и бизнес) в управлението на системата за предоставяне на административни услуги.

С характер на **ново знание** е предложената **авторска Краудконцепция**, основното предназначение на която се състои в създаване и поддръжане на връзки със заинтересованите страни, превръщане на субектите на заявяване и субектите на предоставяне в стейкхолдъри и в просуматори.

III. ПО-СЪЩЕСТВЕНИ БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДОКТОРАНТА

1) Във въведението би следвало **по-категорично** да се **открои авторската теза**. Като такава приемам, цит.: „...за целите на по-нататъшното хармонично интегриране на украинското общество в европейското, усъвършенстването на системата за предоставяне на административни услуги изисква формиране на нов модел чрез прилагане на конкретен, научно обоснован и нормативно определен инструментариум на основата на внедряване на съвременните технологии за мрежово взаимодействие” (стр. 5-6 от въведението на дисертационното изследване; стр. 3-4 от автореферата).

2) Необходимо е да се **уеднакви подходът за цитиране** на литературните източници. В дисертационното изследване са използвани и двата подхода на цитиране – (посочване на източниците в основния текст (в скоби) и цитиране „под линия”)

3) В **автореферата** са допуснати технически грешки. **Стилът и езикът** на изложение също търпят **прецизиране**.

4) **Приносителите** в дисертационното изследване биха могли да бъдат **по-добре формулирани и по-ясно систематизирани**, например като се обособят в три групи: **научни, научно-приложни и приложни**.

Посочените бележки и препоръки **не намаляват достойнствата** на разработката и **не оказват влияние** върху **положителната** ми оценка на дисертационния труд.

IV. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът отразява **релевантно** структурата и съдържанието на труда и акцентира върху най-важните моменти и резултати от изследванията.

По **проблемите на дисертационния труд** Юлия Данъшина има публикувани 37 научни труда, от които една авторска монография и участие в една колективна монография. Двадесет от публикациите са самостоятелни, седемнадесет са в съавторство.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Демонстрираните **висока теоретична подготвеност и аналитични** способности са позволили на автора да разработи **добросъвестно** едно комплексно **дисертационно изследване**, което има не само теоретична, но и практическа значимост и полезност. Основните резултати, изводи и препоръки, които са представени за защита, са получени от автора **самостоятелно** и са изложени в научни публикации.

Изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационният труд за **завършен**, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника към него. Налице са необходимите основания да препоръчам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват „за” присъждане на научната степен **„доктор на науките”**, професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство” на Юлия Владимировна Данъшина.

07.11.2019 г.
гр. Варна

Изготвил становището:

(доц. д-р Мария Великова)